

రోజా పార్క్స్

డేవిడ్ ఎడ్లర్, బొమ్మలు: రాబర్ట్ కాసిల్లా, తెలుగు: కె.సురేష్

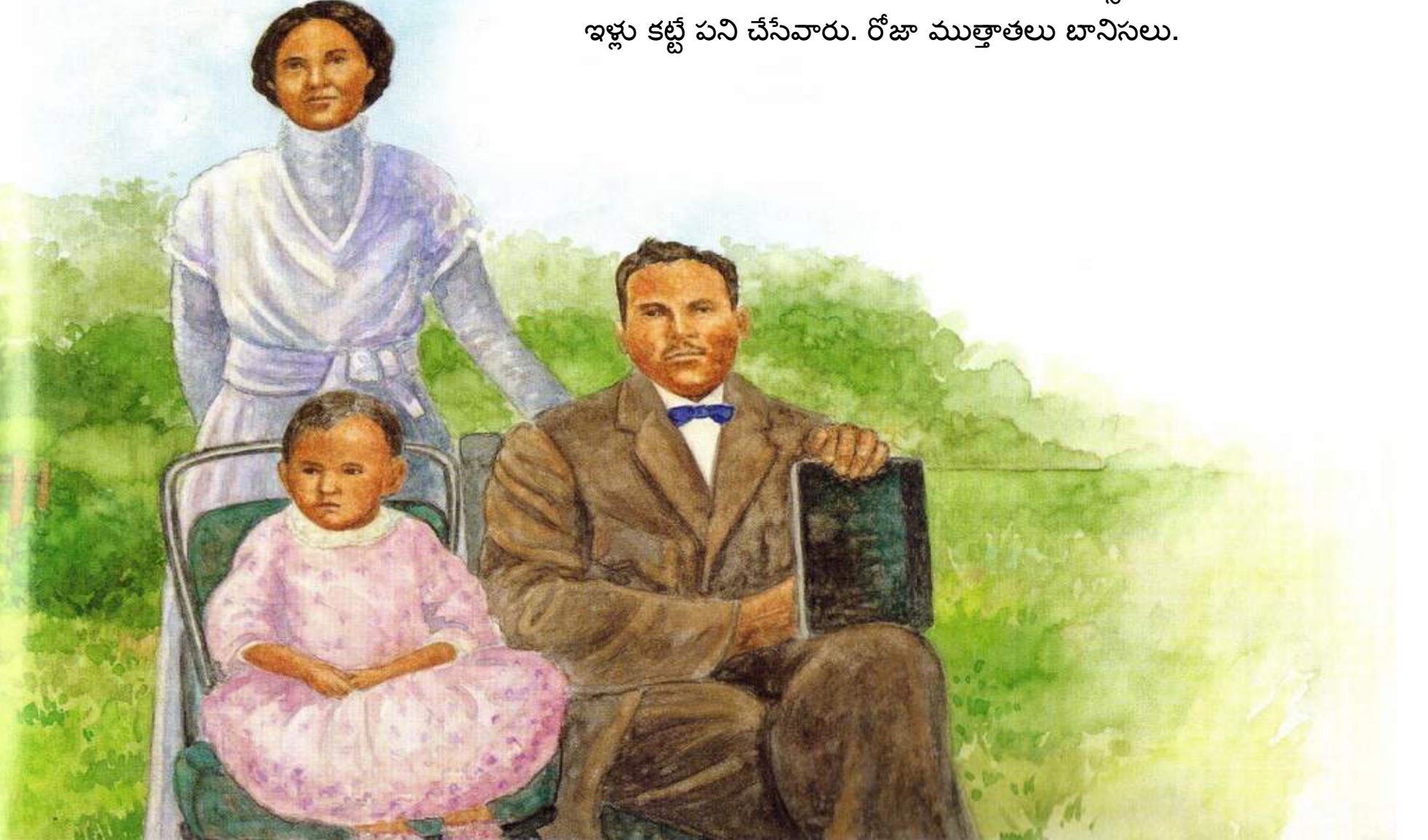
రోజా పార్క్స్

డేవిడ్ ఎడ్లర్, బొమ్మలు: రాబర్ట్ కాసిల్లా, తెలుగు: కె.సురేష్

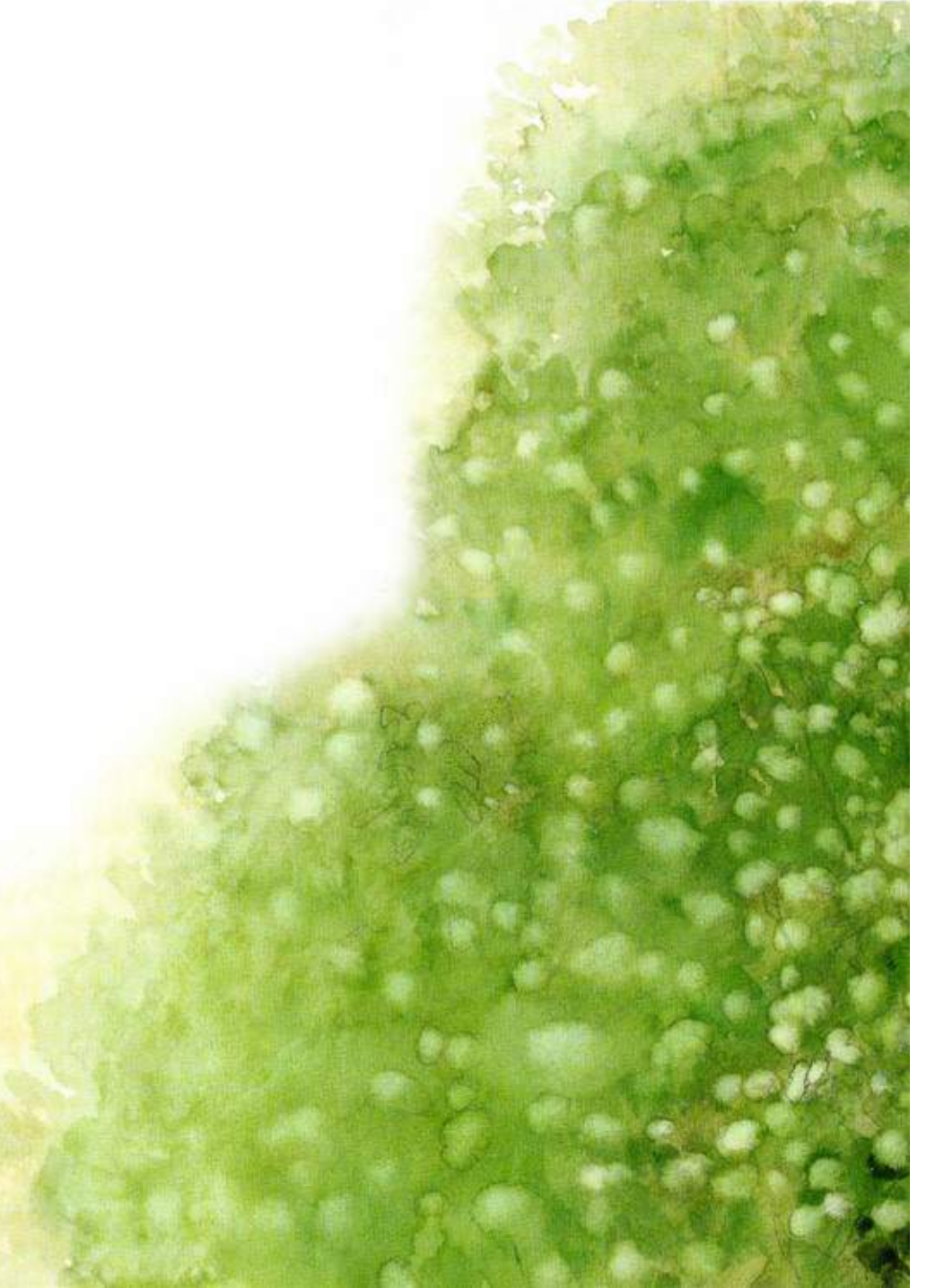
రోజా పార్క్స్ 1913 ఫిబ్రవరి 4న అమెరికాలోని అలబామాలో
టస్క్ జిలో పుట్టింది. ఆమె తల్లి లియోనా ఎడ్వర్డ్స్ మెకాలె
పాఠశాల ఉపాధ్యాయురాలు. రోజా తండ్రి ఎడ్వర్డ్స్ మెకాలె వద్దంగం,
ఇళ్లు కట్టే పని చేసేవారు. రోజా ముత్తాతలు బానిసలు.

రోజా పుట్టిన కొన్ని నాళ్లకే ఆమె అమ్మా నాన్నలు
అలబామాలోని పైన్ లెవల్ కి మారారు. అక్కడ ఆమె
నాయనమ్మ, తాతయ్యల చిన్న వ్యవసాయ క్షేత్రంలో
ఉండేవాళ్లు. ఆ క్షేత్రంలో ఆవులు, కోళ్లు ఉండేవి. పండ్ల
చెట్లు ఉండేవి.

1915లో, రోజాకి 2 ఏళ్ల వయసప్పుడు, ఆమె
తమ్ముడు సిల్వెస్టర్ పుట్టాడు. ఆ తరువాత కొంత
కాలానికి ఆమె తండ్రి పని కోసం వాళ్లని వదిలిపెట్టి
వెళ్లాడు. పెరిగే వయస్సులో రోజా ఆమె తండ్రిని అంతగా
చూడలేదు.

పెద్దదవుతున్న రోజా తాతయ్య పొలంలోనూ,
చుట్టుపక్కల పత్తి పొలాలలోనూ పని చేసేది.
వసంతకాలంలో కలుపుతీసే పని చేసేది. ఆకురాలే
కాలంలో పత్తి ఏరే పని చేసేది.

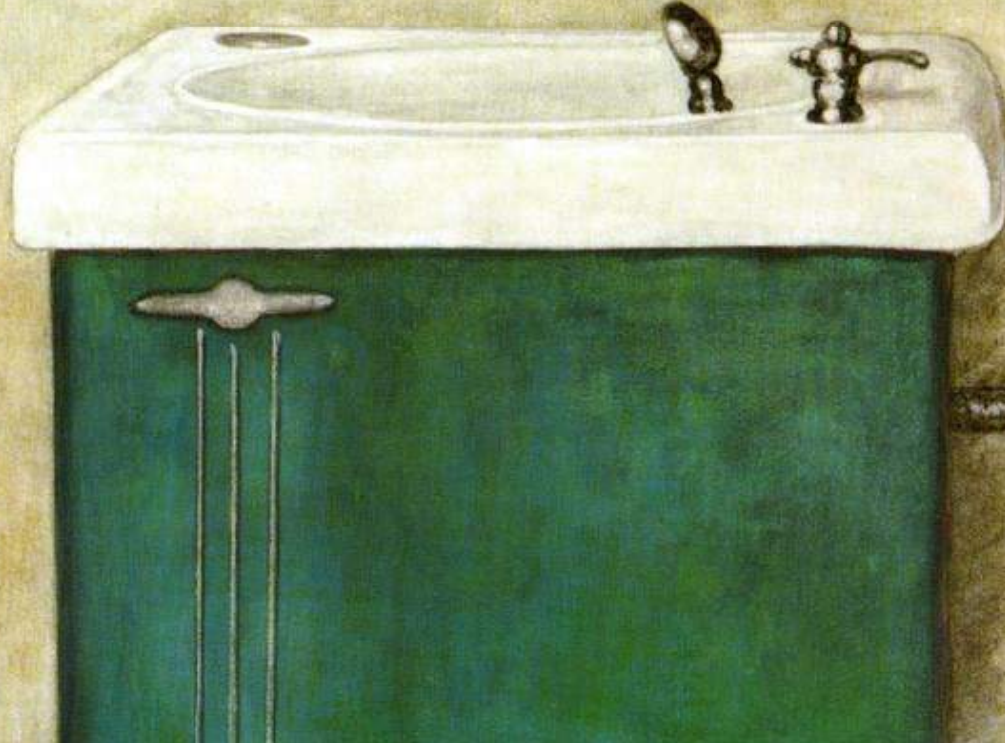

తెల్లవాళ్ళకు మాత్రమే

· WHITE ·

రోజా చిన్నప్పుడు ఆఫ్రికన్-అమెరికన్లు (నల్ల జాతీయుల) పట్ల వివక్షత ఎక్కువగా ఉండేది. తెల్లవాళ్ళని, నల్లవాళ్ళని వేరుగా ఉంచే “జిమ్ క్రో” చట్టాలు ఉండేవి. బస్సుల్లో, రైళ్లలో, పార్కులలో, మంచినీళ్ల దగ్గర, ప్రార్థనా మందిరాలలో, హోటళ్లలో, సినిమాహాళ్లలో వాళ్ళను వేరుగా ఉంచేవాళ్ళు. అమెరికా సైన్యంలో కూడా నల్లవాళ్ళు, తెల్లవాళ్ళు వేరుగా ఉండేవాళ్ళు.

నల్లజాతీయులకి

COLORED

పైన్ లెవల్లో రోజూ ఉన్నప్పుడు విద్వేషాన్ని పెంపొందించే తెల్లవాళ్ల సంస్థ
అయిన కు క్లక్స్ క్లాస్ అక్కడ క్రియాశీలంగా ఉండేది. దాని సభ్యులు తెల్ల బట్టలు,
కూసుగా ఉండే ముసుగులు వేసుకునేవాళ్లు. దక్షిణాది నగరాలలో, అమెరికాలోని
మిగిలిన ప్రదేశాలలో ప్రదర్శనలు చేస్తూ, తమలాగే ఆఫ్రికన్-అమెరికన్లను, రోమన్
కాథలిక్కులను, యూదులను, విదేశీయులను ద్వేషించే అభ్యర్థులు ఎన్నికలలో
గెలవటానికి సహాయపడేవాళ్లు. వాళ్లు శిలువలను తగలబెట్టేవాళ్లు. చాలామంది
ఆఫ్రికన్-అమెరికన్లను వాళ్లు కొట్టారు, హింసించారు, చెంపేశారు. రోజూ తాత
సిల్వెస్టర్ ఎడ్వర్డ్స్ తన కుటుంబాన్ని క్లాస్ సభ్యులనుంచి రక్షించుకోటానికి
ఎల్లప్పుడూ ఒక పిస్తోలు తనతో ఉంచుకునేవాడు.

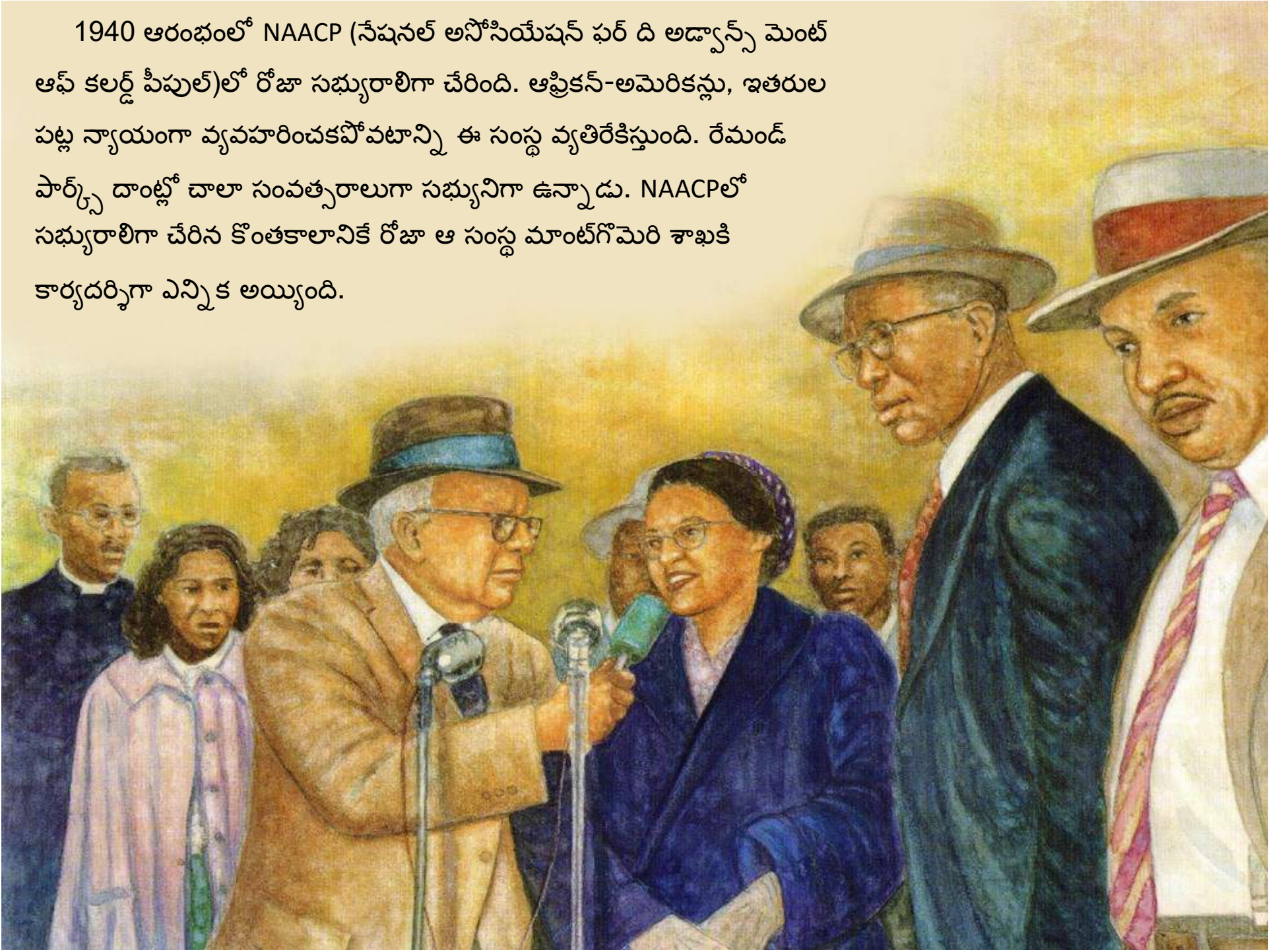
రోజాకి వాళ్ల అమ్మ చదవటం నేర్పింది. ఆరేళ్ల వయసప్పుడు ఆఫ్రికన్-అమెరికన్లకు ఉద్దేశించిన పాఠ, ఒక గది పాఠశాలలో ఒకటవ తరగతిలో రోజా చేరింది. ఆ బడి సంవత్సరంలో అయిదు నెలలే పనిచేసేది. తెల్లవాళ్లకి ఇటుకలతో కట్టిన కొత్త బడి ఉండేది, అది సంవత్సరంలో తొమ్మిది నెలలపాటు పని చేసేది.

పైన్ లెవల్లో నల్లవాళ్ల బడిలో ఆరవ తరగతి వరకే ఉంది. దాంతో 1924లో తన చదువు కొనసాగించటానికి రోజా అలబామాలోని మాంట్గొమెరీకి వెళ్లింది. కుటుంబ పరిస్థితుల కారణంగా ఆమె 1924లో ఇంటికి తిరిగి వచ్చింది. జబ్బుపడిన నాయనమ్మని, తరువాత తల్లిని చూసుకోవాల్సిన బాధ్యత ఆమె మీద పడింది. 1933లో రోజా ఉన్నత పాఠశాల చదువు పూర్తి చేసింది.

రోజాకి 1931లో రేమండ్ పార్క్స్ తో పరిచయం ఏర్పడింది. అతడు క్షురకుడు. ఆఫ్రికన్-అమెరికన్ల హక్కుల పోరాటంలో చురుకుగా పాల్గొనేవాడు. అతడు న్యాయం కోసం నిలబడటం రోజాకి గర్వంగా ఉండేది. తన తల్లిగారింట్లో 1932లో రేమండ్ తో రోజా పెళ్లి జరిగింది.

1940 ఆరంభంలో NAACP (నేషనల్ అసోసియేషన్ ఫర్ ది అడ్వాన్స్ మెంట్ ఆఫ్ కలర్డ్ పీపుల్)లో రోజూ సభ్యురాలిగా చేరింది. ఆఫ్రికన్-అమెరికన్లు, ఇతరుల పట్ల న్యాయంగా వ్యవహరించకపోవటాన్ని ఈ సంస్థ వ్యతిరేకిస్తుంది. రేమండ్ పార్క్స్ దాంట్లో చాలా సంవత్సరాలుగా సభ్యునిగా ఉన్నాడు. NAACPలో సభ్యురాలిగా చేరిన కొంతకాలానికే రోజూ ఆ సంస్థ మాంట్గొమెరి శాఖకి కార్యదర్శిగా ఎన్నిక అయ్యింది.

తెల్లవాళ్లు, నల్లవాళ్ల మధ్య తేడాలను మాంటగొమెరి బస్సులు రోజూ గుర్తు చేస్తుండేవి. బస్సుల్లో ఆఫ్రికన్-అమెరికన్లు వెనక మాత్రమే కూర్చోవాలి. కొన్ని బస్సుల్లో వాళ్లు ముందు నుంచి ఎక్కి టిక్కెట్టు తీసుకుని, బస్సు దిగి మళ్ళీ వెనక నుంచి ఎక్కాలి. కొన్ని సార్లు వాళ్లు మళ్ళీ బస్సు ఎక్కేలోపలే డ్రైవరు బస్సుని పోనిచ్చేసేవాడు.

1943లో ఒక రోజు బాగా రద్దీ ఉన్న బస్సులోకి రోజూ ముందు నుంచి ఎక్కి టిక్కెట్టు తీసుకుంది. బస్సు డ్రైవరు జేమ్స్ బ్లాక్ అమెను బస్సు దిగి వెనక నుంచి ఎక్కమని అన్నాడు. బస్సు ఎక్కేశాను కాబట్టి మళ్ళీ దిగాల్సిన అవసరం ఏముందని రోజాకి అనిపించింది. అదీకాక, బస్సు బాగా రద్దీగా ఉండటంతో వెనకనుంచి ఎక్కే పరిస్థితి లేదు. కానీ రోజాకి బస్సు దిగక తప్పలేదు. ఆమె ఆ బస్సు దిగేసి మళ్ళీ ఎక్కలేదు. తరువాతి బస్సు కోసం ఎదురుచూస్తూ ఆమె నిలబడింది.

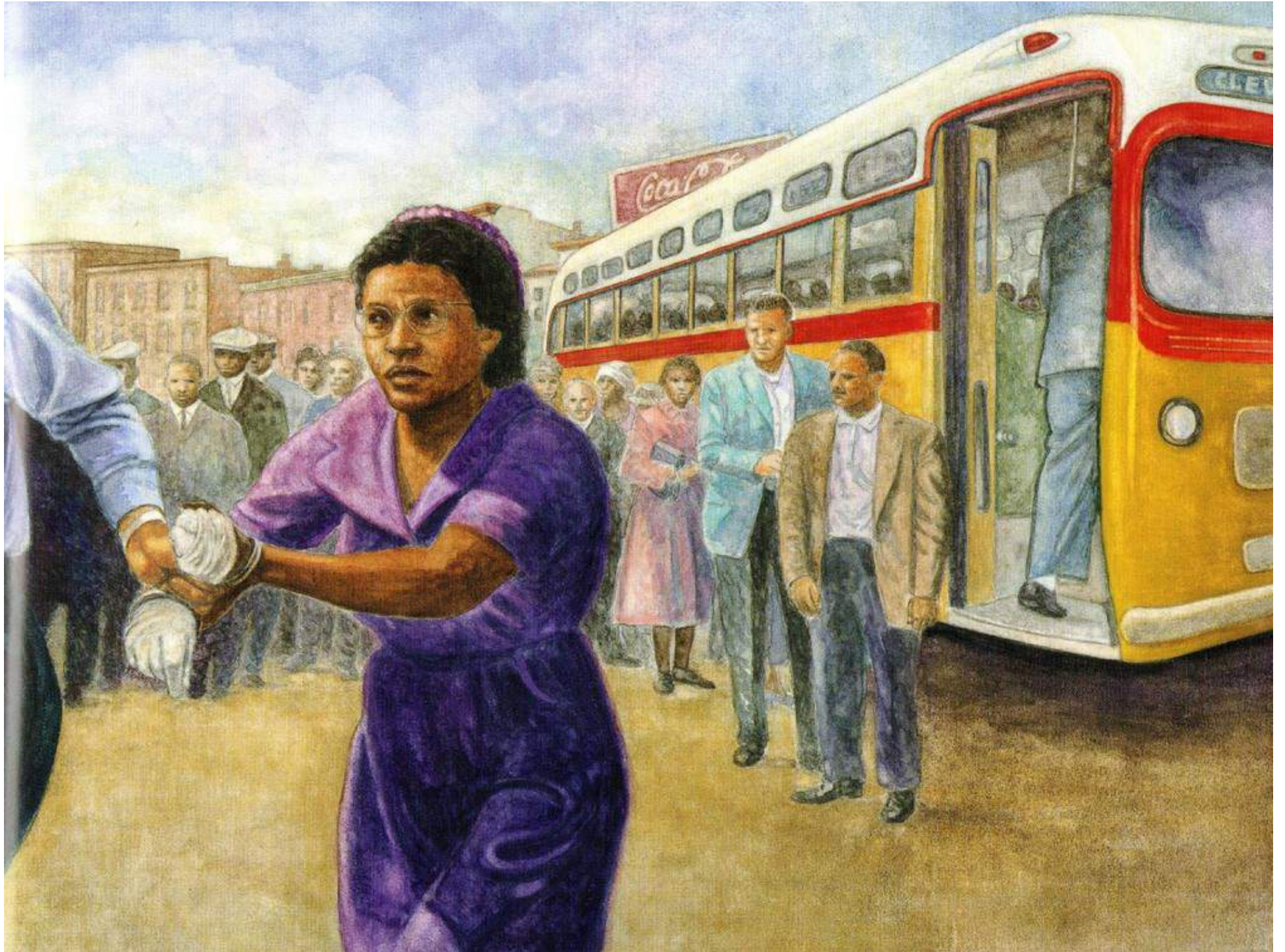

పన్నెండు సంవత్సరాల తరువాత 1955 డిసెంబరు 1న జేమ్స్ బ్లాక్ మళ్ళీ రోజా పార్క్స్ కి ఎదురయ్యాడు. ఒక డిపార్ట్ మెంట్ దుకాణంలో కుట్టు సహాయకురాలిగా పని చేస్తున్న రోజా పని అయిపోయిన తరువాత ఇంటికి తిరిగివెళుతోంది. ఆమె క్లీవ్లాండ్ ఎవన్యూ బస్సు ఎక్కి మధ్య భాగంలో కూర్చుంది. తెల్ల ప్రయాణీకులు నిలబడి లేనంతవరకు ఆఫ్రికన్-అమెరికన్లు బస్సు మధ్య, వెనక భాగాలలో కూర్చోవచ్చు.

తరువాత స్టాపులో నలుగురు తెల్లవాళ్లు ఎక్కారు. ముందు భాగం నిండిపోవటంతో వాళ్లు మధ్య భాగంలోకి వచ్చారు. రోజా కూర్చున్న వరసలో నలుగురు ఆఫ్రికన్-అమెరికన్లను డ్రైవరు లేమ్మన్నాడు. వాళ్లల్లో ముగ్గురు లేచారు కాని రోజా లేవలేదు. టిక్కెట్టుకి తెల్ల ప్రయాణీకులు ఇచ్చినంత డబ్బు ఆమె కూడా ఇచ్చింది. కానీ మాంట్గొమెరీ చట్టాల ప్రకారం ఆమె లేవాలని రోజాకి తెలుసు. చట్టం న్యాయంగా లేదన్న సంగతి కూడా ఆమెకి తెలుసు. జేమ్స్ బ్లాక్ పోలీసులను పిలవటంతో వాళ్లు రోజాను అరెస్టు చేశారు.

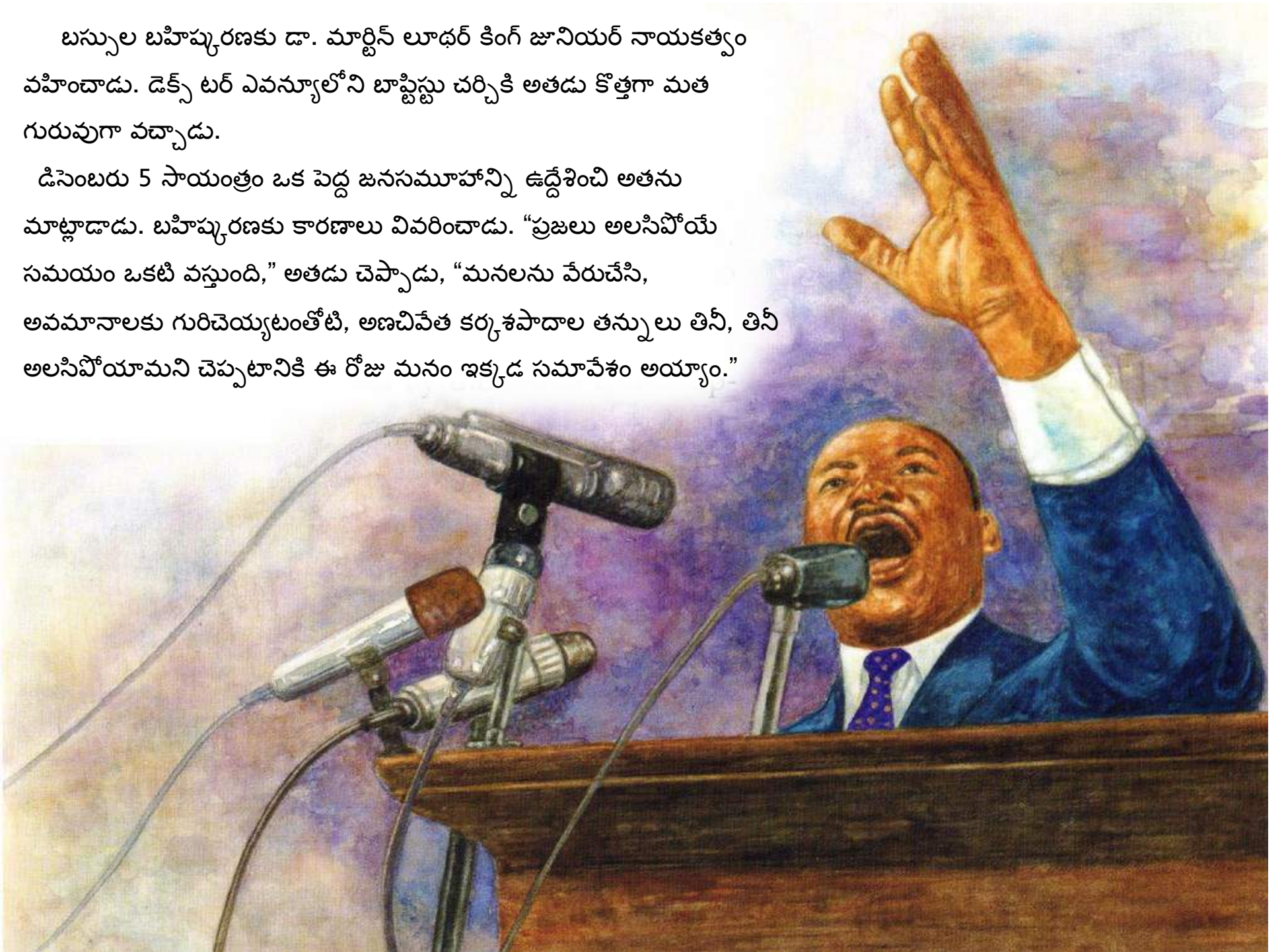
డిసెంబరు 5 సోమవారంనాడు రోజాను స్థానిక కోర్టులో హాజరు పరిచారు. చట్టాన్ని ఉల్లంఘించినందుకు కోర్టు ఆమెకు 10 డాలర్ల జరిమానా, కోర్టు ఖర్చులు భరించాలని శిక్ష విధించింది. రోజా తరపు న్యాయవాదులు ఉన్నత న్యాయస్థానంలో అప్పీలుకి వెళ్లారు.

రోజా అరెస్టుకి వ్యతిరేకంగా డిసెంబరు 5 నుంచి ఆఫ్రికన్-అమెరికన్లు మాంట్గొమెరిలోని ప్రభుత్వ బస్సులను బహిష్కరించారు. పనికి వెళ్లటానికి వాళ్లు ఇతర మార్గాలను వెతుక్కున్నారు. కొంతమంది 12 కిలోమీటర్ల దూరం నడిచి వెళ్లేవాళ్లు.

బస్సుల బహిష్కరణకు డా. మార్టిన్ లూథర్ కింగ్ జూనియర్ నాయకత్వం వహించాడు. డెక్స్ టర్ ఎవన్యూలోని బాప్టిస్టు చర్చికి అతడు కొత్తగా మత గురువుగా వచ్చాడు.

డిసెంబరు 5 సాయంత్రం ఒక పెద్ద జనసమూహాన్ని ఉద్దేశించి అతను మాట్లాడాడు. బహిష్కరణకు కారణాలు వివరించాడు. “ప్రజలు అలసిపోయే సమయం ఒకటి వస్తుంది,” అతడు చెప్పాడు, “మనలను వేరుచేసి, అవమానాలకు గురిచెయ్యటంతోటి, అణచివేత కర్మశపాదాల తన్నులు తినీ, తినీ అలసిపోయామని చెప్పటానికి ఈ రోజు మనం ఇక్కడ సమావేశం అయ్యాం.”

ప్రభుత్వ బస్సుల బహిష్కరణ సంవత్సరానికి పైగా సాగింది. ఆ కాలంలో అలబామా, మాంట్గొమెరీ బస్సులలో ఆఫ్రికన్-అమెరికన్లు దాదాపుగా ఎక్కలేదు.

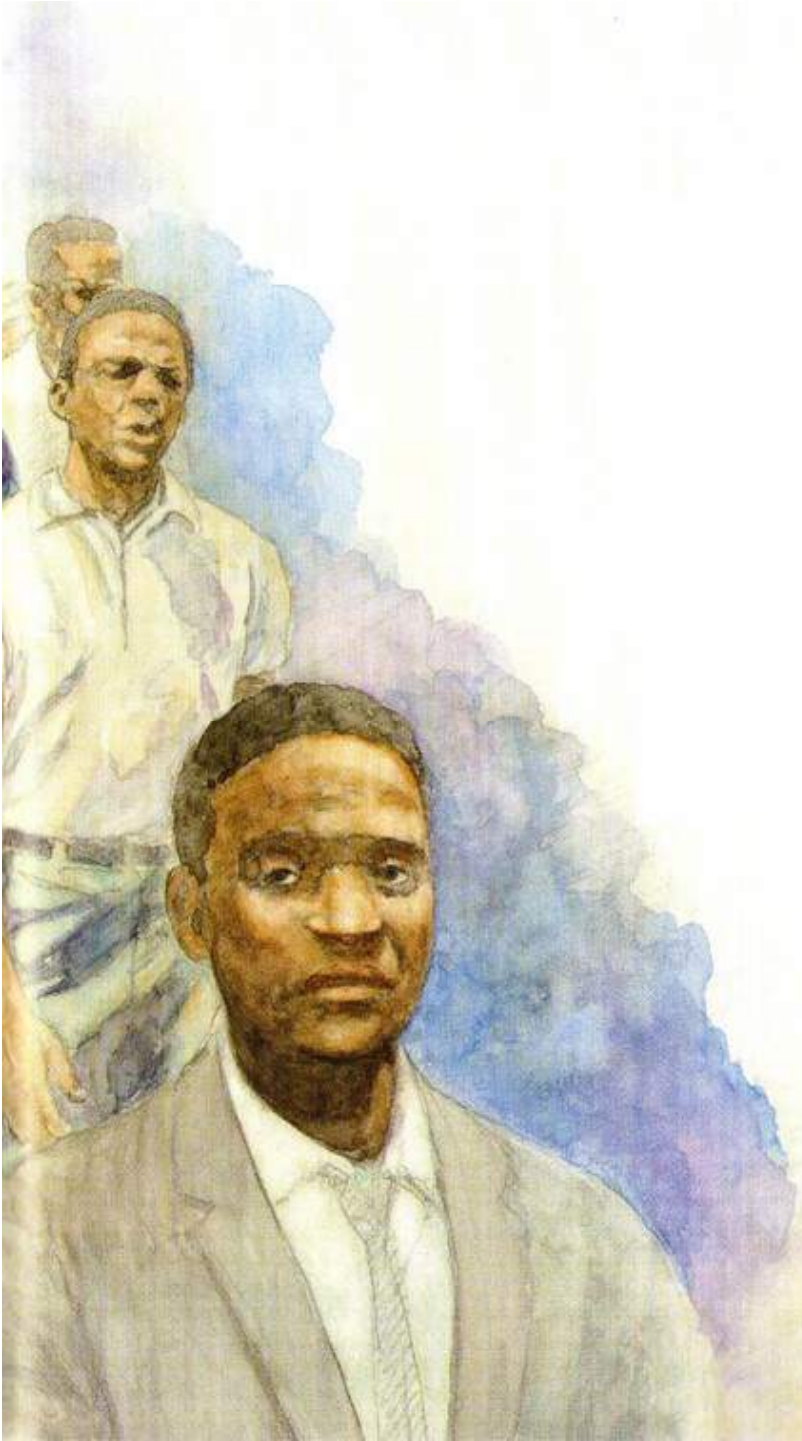
రోజా పార్క్స్, డా. కింగ్తోపాటు చాలా మందిని అరెస్టు చేశారు. బస్సుల బహిష్కరణ పిలుపునిచ్చిన నాయకుల ఇళ్లపై బాంబులు వేశారు.

ప్రభుత్వ బస్సులలో జాతి వివక్షత చూపించటం చట్ట విరుద్ధమని 1956 నవంబరు 13న అమెరికా సుప్రీం కోర్టు తీర్పు చెప్పింది. కోర్టు ఆదేశాలు మాంట్గొమెరికి డిసెంబరు 21న చేరిన తరువాతే బస్సుల బహిష్కరణను విరమించుకున్నారు. రోజాతో మాట్లాడటానికి, ఆమె బస్సులో కూర్చున్న ఫోటోలు తియ్యటానికి పత్రికా విలేకరులు ఆమె దగ్గరకు వచ్చారు.

అమెరికాలో అందరికీ సమాన హక్కులు ఉండాలనే పౌర హక్కుల ఉద్యమం రోజూ పార్క్స్ అరెస్టుతో మొదలయ్యిందని చాలామంది పరిగణిస్తారు. ఆ ఉద్యమం ఒక సంవత్సరం ముందుగానే మొదలయ్యిందని కొంతమంది భావిస్తారు. తెల్ల జాతీయులకి, నల్ల జాతీయులకి వేరు వేరు బడులు ఉండటం అసమానత్వాన్ని సూచిస్తోందని, అది చట్టవిరుద్ధమని 1954 మే నెలలో సుప్రీం కోర్టు తీర్పు చెప్పింది.

సుప్రీం కోర్టు ఆదేశాల తరువాత బస్సులలోనూ, పాఠశాలలోనూ జాతి వివక్షత అంతరించింది. కానీ ఇతర అంశాలలో ఆప్రికన్-అమెరికన్ల పట్ల వివక్షత కొనసాగుతూనే ఉంది. పౌర హక్కుల అనేక ప్రదర్శనలు, పోరాటాలలో రోజూ పార్క్స్ పాల్గొనసాగింది.

రోజా పార్క్స్ కి టెలిఫోనులో అనేక బెదిరింపులు వచ్చేవి. ఆమె భద్రతపై ఆమె కుటుంబం ఆందోళన పడసాగింది. 1957లో తల్లితో కలిసి రోజా, రేమండ్ పార్క్స్ మాంట్గొమెరి వదిలిపెట్టి మిషిగన్‌లోని డెట్రాయిట్‌కి మారారు. డెట్రాయిట్‌లో రోజా తమ్ముడు సిల్వెస్టర్ ఉంటున్నాడు.

1965లో అమెరికా కాంగ్రెసు సభ్యుడైన జాన్ కాన్యెర్న్స్ కార్యాలయంలో రోజా పనిచెయ్యటం మొదలుపెట్టింది. అక్కడ ఉండగా ఆమె చాలా మంచి పనులు చేసింది, పేదవాళ్లకు ఇళ్లు దొరికేలా చేసింది. 1988లో ఆమె పదవీ విరమణ చేసింది.

1970 దశకం చివరి సంవత్సరాలు రోజాకి చాలా కష్టకాలంగా మారాయి. సుదీర్ఘ వ్యాధి తరువాత 1977లో ఆమె భర్త చనిపోయాడు. ఆ తరువాత కొంత కాలానికే తమ్ముడు సిల్వెస్టర్ చనిపోయాడు. 1979లో ఆమె తల్లి కూడా చనిపోయింది.

1987లో రోజా ఎండ్ రేమండ్ పార్క్స్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఫర్ సెల్ఫ్
డెవలప్మెంట్ని రోజా స్థాపించింది. యువతలో విశ్వాసాన్ని నెలకొల్పి,
చదువులు పూర్తి చేసేలా సహాయం చెయ్యటం ఈ సంస్థ ఉద్దేశం.

రోజా పార్క్స్ ని “పౌర హక్కుల ఉద్యమ మాత”గా
సంబోధించేవాళ్లు. ఆ ఉద్యమం కారణంగా అమెరికాలో ఎన్నో
అవసరమైన మార్పులు వచ్చాయి. పనిలో, హోటళ్లలో, బహిరంగ
ప్రదేశాలలో జాతి, రంగు, మతం, జాతీయత వంటి వాటి కారణంగా
మనుషుల పట్ల వివక్షత చూపటం చట్ట వ్యతిరేకమయ్యింది. ప్రతి పౌరుడికి
ఓటు వేసే హక్కుకి పూర్తి రక్షణ లభించింది.

రోజా పార్క్స్ కి అనేక అవార్డులు వచ్చాయి. వాటిల్లో కొన్ని –
స్పిన్గార్న్ మెడల్, మార్టిన్ లూథర్ కింగ్ జూనియర్ ఆహింసాయుత
శాంతి బహుమానం, ఎలినార్ రూజ్వెల్ట్ ఉమన్ ఆఫ్ కరేజ్ అవార్డు,
ప్రెసిడెంట్ మెడల్ ఫర్ ఫ్రీడం. మాంటగొమెరిలోని క్లీవ్లాండ్ ఎవన్యూ పేరు
మార్చి రోజా పార్క్స్ బొలెవార్డ్ అని పెట్టారు.

బస్సులలో, పాఠశాలల్లో, ఇతర ప్రదేశాలలో అన్ని జాతుల ప్రజల పట్ల గౌరవంతో, న్యాయంగా
వ్యవహరించటం రోజూ పార్క్స్ కి అన్నిటికంటే ఎక్కువ సంతోషాన్ని ఇచ్చింది.

రచయిత మాటలు

రోజా పార్క్స్ పుట్టిన అలబామాలోని టస్క్ జిలో టస్క్ జి ఇన్స్టిట్యూట్ ఉంది. దీనిని 1881లో బుకర్ టి. వాషింగ్టన్ (1856-1915) స్థాపించారు. జీవనోపాధికి అవసరమైన నైపుణ్యాలను నేర్చుకోటానికి ఆఫ్రికన్-అమెరికన్లకు సహాయపడటం దీని ఉద్దేశం. ఇప్పుడు అది టస్క్ జి విశ్వవిద్యాలయం అయ్యింది.

తెల్లవాళ్ళకి, ఆఫ్రికన్-అమెరికన్లకు వేరుగా పాఠశాలలు ఉండటం చట్ట విరుద్ధమని 1954లో సుప్రీం కోర్టు తీర్పు ఇచ్చిన కేసులో వాదనలు వినిపించిన వకీలు పేరు థర్గుడ్ మార్షల్. అమెరికా సుప్రీం కోర్టులో అతడు 1967లో జడ్జిగా నియమితుడయ్యాడు, అలా నియమితుడైన మొదటి ఆఫ్రికన్-అమెరికన్ అతడు.

ముఖ్యమైన తారీకులు

- 1913 ఫిబ్రవరి 4న అలబామాలోని టస్క్ జిలో జననం.
- 1932 రేమండ్ పార్క్స్ తో వివాహం.
- 1943 మాంట్గొమెరిలో NAACP శాఖకి కార్యదర్శిగా ఎన్నిక.
- 1954 జాతి వివక్షత చూపే పాఠశాలలు అన్యాయమని, అవి అమెరికా రాజ్యాంగానికి విరుద్ధమని మే 17న సుప్రీం కోర్టు తీర్పునిచ్చింది.
- 1955 డిసెంబరు 1న బస్సులో వెనక్కి వెళ్లనందుకు అరెస్టు.
- 1955 డిసెంబరు 5న మాంట్గొమెరిలో ప్రభుత్వ బస్సుల బహిష్కరణ మొదలు.
అది 1956 డిసెంబరు 21 వరకు కొనసాగింది.
- 1956 ప్రభుత్వ బస్సులలో జాతి వివక్షత అమెరికా రాజ్యాంగానికి విరుద్ధమని నవంబరు 13న సుప్రీం కోర్టు తీర్పు.
- 1965 కాంగ్రెసు సభ్యుడు జాన్ కాన్యెర్న్ కార్యాలయంలో పని మొదలు.
- 1987 రోజా ఎండ్ రేమండ్ పార్క్స్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఫర్ సెల్ఫ్ డెవలప్మెంట్ స్థాపన.
“మెడల్ ఆఫ్ ఫ్రీడం” ప్రదానం.
- 2005 అక్టోబరు 24న డెట్రాయిట్లో మరణం.

